UUTISET

Positiiviset elementit ovat olemassa: peruna on terveellistä, se yhdistetään kesään, eivätkä kuluttajat liitä siihen mitään kielteistä. **KASVINVILJELYASIAMIES ANTTI LAVONEN, MTK**

Arvonlisäveron karsinta toisi puolet lomitussäästöistä

Puolet maatalouslomitusten säästöistä aiotaan saada lopettamalla arvonlisäveron kaksinkertainen korvaaminen ostolomituksissa. Sunnuntailoman hinta ei tiettävästi kaksinkertaistu.

Hallitus määräsi maaliskuun kehysbudjetoinnissa, että viljelijöiden lomituspalveluista pitää säästää viisi miljoonaa euroa ensi vuodesta lähtien.

Ensisijaiseksi säästökohteeksi näyttäisi nousevan ostolomitusten arvonlisäjärjestelmä. Sitä karsimalla säästyisi kaksi ja puoli miljoonaa euroa.

Sosiaali- ja terveysministeriö listaa säästökohteita. Niistä keskustellaan lomituspalvelujen kehittämistyöryhmässä. Mukana ovat keskeiset tahot.

Vero korvataan kahteen kertaan

Kunnat voivat ensin verotuksessa vähentää arvonlisäveron eli alvin, kun yritykset laskuttavat sitä ostetuista lomituspalveluista.

Saman arvonlisäveron kunta vähentää toistamiseen silloin, kun lomitusjärjestelmien valtionkorvauksia selvitetään.

”Lomituspalveluyritysten toimintaan tämä ei vaikuttaisi”, johtaja **Antti Huhtamäki** Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta kommentoi poistoa.

Kunnissa lasketaan, etteivät lomahallinnon määrärahat kata kaikkia paikallishallinnoinnin kuluja.

Kaksinkertaisten vähennysten ongelma on yleinen, joten se ei koske pelkästään maatalouslomituksia.

Arvonlisäveron vähennysmalli luotiin yli kymmenen vuotta sitten, kun valtio ja kunnat selvittivät jakoa yhteisöveron tuotoista.

Työryhmä luopuu tiettävästi sunnuntailomien myynnistä tuettujen lomien tuplahinnalla. Suunnitelma herätti vilkasta keskustelua sosiaalisessa mediassa.

Mela ei Huhtamäen mukaan ohjeissaan kiellä normaalihintaisia sunnuntailomituksia tuetuissa ostolomituksissa. Vuosilomana saa maksutta kolme sunnuntailomaa vuodessa.

Komissio vaikuttaa sijaisavun perusteisiin

Lomituspalvelujen kehittämisryhmä työskentelee alkuperäisen aikataulun mukaan syyskuun loppuun. Työaikaa ollaan jatkamassa vuodenvaihteeseen.

Työryhmää johtava hallitusneuvos **Riitta Kuusisto** raportoi toukokuun lopussa ministeriön johdolle, missä mennään.

Jatkoaikaa tarvitaan, sillä EU-komissiolta ei ole saatu vastauksia valtiontukien suuntaviivoja koskevissa kysymyksissä. Ne huomioidaan ehdotuksissa.

Valtiontuen kannanotot vaikuttavat sijaisavun perusteisiin ja kestoon, miten sitä myönnetään sairauden tai työkyvyttömyyden takia tai vanhempainvapaan ajaksi.

Aikuiskoulutuksen ajaksi annettavat sijaisavun periaatteisiin joudutaan ilmeisesti puuttumaan.

”Monet asiat sijaisavussa säilyvät ennallaan”, Huhtamäki lupaa.

EU-komissio ottaa Kuusiston mukaan keskiviikkona kantaa valtiontukiin. Suomi keskustelee niistä vielä EU-virkamiesten kanssa. Lakiesityksen hyväksyttäminen Brysselissä vie aikansa.

Keskustelujen odotetaan venyvän pitkälle syksyyn. Jonossa ovat kaikki 28 jäsenmaata maatalouden tukijärjestelmiä koskevine esityksineen.

Lomitusjärjestelmän säästöpäätökset tulevat voimaan ensi vuoden alusta. Loput muutokset toteutetaan tiettävästi vuoden kuluttua heinäkuusta.

JUHANI VIITALA

Kaupat myyvät varhaisperunaa tappiorajalla

Kaupalle kotimainen uusi peruna on sisäänheittotuote

Juhannusviikolla kotimaisen varhaisperunan kuluttaja- ja tuottajahinta laskivat lähes samoihin lukemiin. Monet kaupat pyysivät perunakilosta 0,89–0,99 euroa. Veroton tuottajahinta oli noin 90 senttiä.

”Kaupan ja tuottajan hinta ovat hyvin lähellä toisiaan”, MTK-Varsinais-Suomen aluepäällikkö **Terhi Löfstedt** sanoo.

Jaakko Lehmuskoski MTK:n varhaisperunatoimikunnasta arvioi, että kaupat myyvät varhaisperunaa tappiolla ulos.

Hinta laski aikaisin

MTK:n kasvinviljelyasiamies **Antti Lavonen** ihmettelee, miksi hintaa poljetaan parhaimpaan sesonkiaikaan. Hän uskoo, että etenkin juhannusviikolla kotimaista perunaa menisi kaupaksi millä hinnalla tahansa.

”Luulisi, että kauppakin tekisi isomman tilin, jos se ottaisi vähän paremman hinnan varhaisperunasta”, Lavonen toteaa.

Hän arvioi, että perunamyynti ei toimi aivan markkinatalouden sääntöjen mukaan.

”Toissa viikon lopulla oli sateita, eikä perunoita saatu nostettua tarpeeksi. Silti hinta laski.”

Löfstedtin mukaan tarjonta ja kysyntä ovat nyt melko hyvin tasapainossa.

”Ongelmaksi tuli se, että hinta laski yllättävän aikaisin, koska tämä vuosi oli niin hirvittävän varhainen. Syntyi mielikuva, että perunaa olisi tulossa enemmän.”

Juhannusviikolla perunaa nostettiin hieman arvioitua vähemmän.

”Tarjontaan nähden hinta on ehkä alakanttiin.”

Juhannusviikon kampanjatuote

Sekä Keskosta että S-ryhmästä kommentoidaan, että runsas tarjonta laskee hintoja.

”Hinta on laskenut normaalisti, mutta yleensä voimakkaimmat laskut tulevat myöhemmin”, S-ryhmän hankintajohtaja **Jari Simolin** sanoo.

”Tarjontaa on ollut niin reippaasti, että viimeiset ruotsalaiset perunat tilattiin viikolla 23.”

Keskon ostopäällikön **Liisa Erosen** mukaan varhaisperuna on K-kaupoille juhannusviikon kampanjatuote. Tällöin vähittäismyyntihinta putoaa.

Alkavalla viikolla hintalappu voi olla korkeampi.

”Kenelle se on olut, kenelle makkara tai peruna, minkä perusteella kauppaan mennään.”

Lavonen uskoo, että perunassa olisi ainesta parsan kaltaiseksi kauden hittituotteeksi.

”Positiiviset elementit ovat olemassa: peruna on terveellistä, se yhdistetään kesään, eivätkä kuluttajat liitä siihen mitään kielteistä.”

EMILIA LAVONEN

Varhaisperunaa riittää

Suomalainen varhaisperuna riittää, MTK-Varsinais-Suomen aluepäällikkö **Terhi Löfstedt** arvioi.

”Tällä viikolla perunaa saadaan kohtaisesti, mutta ei kaatamalla. Tarjonta jatkuu tasaisena, jos hinta pysyy kohtuullisena.”

Löfstedtin mukaan juhannusviikollakaan ei ollut tarvetta tuonnille. Tuottajat pystyivät vastaamaan noin miljoonan kilon kysyntään hyvin.

Löfstedt kertoi viime viikolla, että iso osa saariston muovin ja harson alla kasvaneesta perunasta alkoi olla nostettu.

Seuraavaksi perunaa aletaan nostaa Vakka-Suomesta.

EMILIA LAVONEN

JAANA KANKAANPÄÄ

Anne-Marie Lindberg osti uusia perunoita Helsingin Kampin K-kaupasta torstaina. ”Ostin varhaisperunoita, kun ne olivat niin hyvän näköisiä. Uudet perunat kuuluvat juhannuspöytään, hinnasta ostaminen ei ole kiinni”, Lindberg toteaa.

Perunan vienti yritetään avata ennen syksyä

Suomi ja Venäjä etsivät ratkaisua avata lähes vuoden jäissä ollut perunan vienti Venäjälle.

Maa- ja metsätalousministeriön kansliapäällikkö **Jaana Husu-Kallio** on luottavainen, että perunan vienti Suomesta Venäjälle saadaan avattua ennen syksyn perunannostoa.

Husu-Kallio on ollut yhteydessä Venäjän Eviraa vastaavan laitoksen Rosselkhoznazorin johtajaan **Sergei Dankvertiin**.

Maiden välisissä keskusteluissa pyritään löytämään keinot viennin avaamiselle. Husu-Kallio sanoo olevan mahdollista, että Venäjän viranomaiset tekevät Suomeen ruokaperunalle tarkastuskäynnin, kuten siemenperunalle tehtiin kevättalvella.

”Kesän aikana tehdään taustatyötä ja ratkaisukeinoja etsitään. Suomi oli siemenperunan viennin avaamisessa suunnannäyttäjä. Samoin voi olla ruokaperunallakin.”

Husu-Kallio toteaa venäläisten tuntevan hyvin suomalaisen perunan korkean laadun. Lisäksi maiden välisissä keskusteluissa on etua laajasta seurantatiedosta, jota Suomessa viljelmiltä kerätään.

Perunan vienti EU-maista Venäjälle on ollut kiellettyä viime vuoden heinäkuusta lähtien. Venäjä sulki rajan havaittuaan EU-tuontiperunassa kasvituhoojia. Siemenperunan vienti aukesi keväällä Venäjän erikseen tarkastamille erille Suomesta ja muutamasta muusta EU-maasta.

Sianlihan vienti EU:sta Venäjälle on ollut jäissä tammikuusta alkaen.

Venäjä esti sianlihan tuonnin, kun Liettuasta löytyi afrikkalaista sikaruttoa villisioista. Husu-Kallio toteaa sianlihan olevan vaikeampi kokonaisuus. ”Sianliha on puhtaasti EU:n ja Venäjän välinen asia.”

TUURE KIVIRANTA

Kauhajoelta liikkuva teurastamo Ruotsiin

Kauhajoella toimiva Kometos ja ruotsalainen Hälsingestintan aloittavat liikkuvien teurastamojen tuotantoa koskevan yhteistyön, Kauppalehti kertoo.

Kolmen vuoden kuluessa Kometos toimittaa Ruotsiin neljä Mobile-teurastamoa ja lisää toimituksia myöhemmin Suomen ohella muihin Pohjoismaihin ja Keski-Eurooppaan.

Liikkuvan Finmodules Mobile -teurastamon periaate on, että teurastamo siirtyy tiloille, joilla on teurastettavia eläimiä. Näin eläimiä ei tarvitse kuljettaa pitkiä matkoja ahtaissa kuljetusvälineissä muualle teurastettavaksi.

Kometoksen liikkuva teurastamo koostuu kahdesta perävaunusta: teurastus- ja sosiaalitilavaunusta sekä ruhonjäähdytysvaunusta.

Kometoksen toimitusjohtaja **Raimo Niemi** arvioi, että liikkuvia teurastamoja mahtuisi Suomeen 2–3.

Tähän mennessä niissä on teurastettu lähinnä poroja ja lampaita. **MT**

PTT:N TALOUSTUTKA

Kohti syrjimätöntä talouskasvua

Siinä missä talousennustajat hahmottavat maailmaa vuoden parin jaksoissa, kehityspolitiikan sykli kestää toistakymmentä vuotta.

YK:n johdolla asetettiin vuosituhannen vaihteessa koko maailman yhteiset kehitystavoitteet saavutettavaksi ensi vuoteen mennessä. Vaikka päämääriin on vielä matkaa, katse on suunnattu seuraavaan ohjelmajaksoon ja laajempiin kehitystavoitteisiin.

Ensimmäisessä vaiheessa keskityttiin konkreettisiin hyvinvoinnin peruspalikoihin. Tulokset on mitattavissa selkeillä tilastomittareilla. Erityisesti koulutuksessa ja terveydessä on edistytty. Tyttöjen ja poikien koulunkäynti on aiempaa tasaarvoisempaa. Kehitys on kuitenkin ollut epätasaista.

Jotta kaikkein köyhimmät pääsisivät osallisiksi kansainvälisen kauppajärjestelmän luomaan hyvinvointiin, vuoden 2015 jälkeinen kehityspolitiikka rakentuu kestävän kehityksen tavoitteille. Kehityksen resepti on aina monimutkainen, mutta toisessa vaiheessa vaikeusaste vain kasvaa.

Uusi kehitysohjelma nivoo sosiaalisen kehityksen, ympäristön ja luonnonvarojen kestävän käytön yhteen syrjimättömän talouskehityksen kanssa. Päästään kysymyksiin, joista ei vallitse yksimielisyyttä rikkaissakaan maissa.

Globaalitalouden hyötyjen epätasaisen jakautumisen ja haittojen kasautumisen purkamiseen liittyy arvovalintoja.

Tässä piileekin toisen vaiheen vaativuus. Kaikki YK-maat saatiin sitoutumaan vuosituhattavoitteisiin, kun ne määriteltiin yksiselitteisesti ja ne koskivat inhimillisiä perustarpeita. Äitikuolleisuuden vähentäminen, sanitaatio ja koulutuksen parantaminen eivät ole muilta mailta pois.

Vastaavasta maailmanlaajuisesta sitouttamisesta uudella ohjelmajaksolla tulee vaikeaa, kun pelkästään kehitystavoitteiden valinnasta ei ole yksimielisyyttä. Uusi kehityspolitiikka kytkeytyy ilmasto- ja kauppapolitiikkaan.

Kehittyvien maiden on löydettävä kestävän talouskasvun yhtälö suoraan, siinä missä nykyiset teollisuusmaat ovat vaurastuneet osittain ympäristön kustannuksella. Uudella kehitysohjelmakaudella törmätään sellaisiin protektionismia nostattaviin kysymyksiin, kuten luonnonvarojen käyttöön, energiaan, maatalouden rakenteisiin ja tulonjakoon.

Tavoitteiden kasvaessa on oltava tarkkana, ettei vuosituhatjulistuksen kehityspäämäärien saavuttamiseksi vielä tarvittava työ pääse unohtumaan. Kehitysapu on pienenemässä, mikä takia on entistä ajankohtaisempaa löytää osallistavan talouskasvun ja kestävän hyvinvoinnin tie vuoden 2015 jälkeisessä ajassa.

Avun vähentäminen kuitenkin kolhaisee kipeimmin kaikkein köyhimpiä maita, joissa inhimillisen hyvinvoinnin toteutumista ei voi jättää markkinaratkaisun varaan.

EEVA ALHO
on PTT:n ekonomisti.
eeva.alho@ptt.fi

Miljardi-investoinnit makaavat lupajärjestelmissä

Eri lupajärjestelmissä odottavat noin 3,6 miljardin euron investoinnit, jotka toisivat 10 000 uutta työpaikkaa.

Tiedot käyvät ilmi Elinkeinoelämän Keskusliiton (EK:n) yrittäjille tekemästä, ympäristölupiin liittyvästä kyselystä.

”Lupaviranomaisten yhteistyötä pitää parantaa. Lupien viranomaiskäsittelyä, lupaselvityksiä ja valitusmenettelyä pidetään raskaina”, asiantuntija **Jari Huovinen** kertoi yrittäjien mielipiteistä.

Neljänneksellä vastaajista investointihanke ei ole alkanut, koska tarvittavat luvat puuttuvat.

Ympäristöluvan saanti kestää yleensä yli vuoden.

Lupien käsittely on hitainta ja yrittäjät tyytymättömimpiä Pohjois-Suomessa.

Ongelmat on alettu tiedostaa

Kaavoitusta tarvitseva rakentaminen ja siihen kuuluva valitusmenettely voivat pahimmillaan tarkoittaa, että investointi venyy vuosilla.

”Lupamenettelyihin liittyvät ongelmat on alettu tiedostaa ja toivomme, että seuraava hallitus puuttuu siihen. Britanniassa, Hollannissa, Ruotsissa ja Saksassa lupaprosessit hoituvat huomattavasti sujuvammin. Maamme on päästävä lähemmäs eurooppalaista tyyliä,” johtaja **Tellervo Kylä-Harakka-Ruonala** sanoi.

Kyselyyn vastanneet yrittäjät toivoivat viranomaisten määrän vähentämistä ja yhteistyön lisäämistä sekä valitusprosessien nopeuttamista.

Asiantuntija **Satu Räsänen** selvitti lupaprosessien nykyvaiheita ja sitä, miten niitä voitaisiin kehittää. Viranomaisten ja hakijan yhteistyön sekä sähköisten järjestelmien kehittäminen olisi tärkeää.

”Viranomaisilla pitäisi olla parempi keskusteluyhteys. Viranomaiset valittavat toistensa myöntämistä luvista. Esimerkiksi elykeskus on valittanut aluehallintoviraston (avi) luvasta”, Räsänen kertoi.

SARI KESKITALO

Jaettu kaasuterminaali ei kelvannut EU:lle vielä

Hyväksyntää haetaan muuttamalla sopimusta

Nestemäisen maakaasun (lng) terminaalien rakentaminen Suomeen ja Viroon ei kelpaa EU-komissiolle ehdotetulla sopimuspohjalla.

Suomalaisen Gasumin ja virolaisen Alexelan esittämä kahden terminaalin malli ei ole komission mielestä tukikelpoinen EU:n energiatukien hakukierroksella, työ- ja elinkeinoministeriöstä kerrotaan.

Gasum ja Alexela jatkavat neuvotteluja yhteistyömallista kesän aikana. Gasumista kerrotaan, että komissiolle kelpaava ratkaisu voi vielä löytyä.

Komission kielteisen kannan syy oli yhteistyöhankkeelle esitetty juridinen rakenne, ei jakaminen kahteen terminaaliin.

Kaasuputki nytkähti

Suomen ja Viron maakaasuverkot yhdistävän Balticconnector-kaasuputken suunnittelu nytkähti viime viikolla eteenpäin. Viro ja Suomi hakevat EU-rahaa putken suunnitteluun ja tavoitteena on, että rakentaminen alkaa vuonna 2019.

Putki yhdistää Suomen maakaasuputkiston Eurooppaan, mikäli muut Baltian kaasuhankkeet etenevät.

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti viime viikolla työryhmän valmistelemaan maakaasumarkkinalain uudistamista.

Balticconnector sekä lng-terminaali mahdollistaa Suomen maakaasumarkkinoiden avaamisen kilpailulle, jolloin laissa voidaan luopua nykyisistä ”eristyneiden markkinoiden poikkeuksista”.

Työryhmän puheenjohtaja on hallitusneuvos **Arto Rajala** työ- ja elinkeinoministeriöstä.

JOUKO KYYTSÖNEN